

Comparing Mishna Berurah and Aruch Hashulchan

Hallmarks:

Mishna Berurah

(1) near the end of the first line at the top of the page corresponds to (1) in the Mishna Berurah part of the page, at the beginning of the 5th line of the Mishna Berurah.

Mishna Berurah presents both sides of the issue, hewing very closely to words of earlier sources and their own reasons. Even his most far-fetched extension – to eating fruits or other non-“Leishev” foods in the sukkah – is not without validation from earlier sources, as he quotes one in Sha’ar HaTziun #8, and then the opposite opinion in Sha’ar HaTziun #9. He ends up settling on a comfortable middle ground, that regarding eating non-“Leishev” foods one can do as he wishes, but never really takes a clear position on the issue from which that side-issue emerged, namely sleeping. He never presents for discussion the issue of “Leishev” foods, because the Gemara and Rishonim were clear on that so there is no wiggle room.

Aruch Hashulchan

Hallmarks of AHS – 1) Discusses customs divergent from Gemara/mainstream in critical way before pivoting to justify and even praise them. 2) Seems to side with one opinion before pivoting to the other side (and possibly even back again). 3) Paragraph breaks mean little.

Pathway:

Halacha 2: Lenient on sleep, like Mordechai – looks like Bal Tosif (adding to a *mitzvah*).

Halacha 3: Cites divergent customs regarding eating as being wrong and against Gemara.

Halacha 4: Begins to try to justify divergent customs on basis of *lulav*, which is not used on Shemini Atzeret because obviously for weekday and not Yom Tov use – would be no clear differentiation if used. Same with eating – must contain clear differentiation from *mitzvah* purpose to be allowed.

Halacha 5: Clear differentiation on eating was only possible to achieve in warmer climates when people might have eaten outside for their own enjoyment on Shemini Atzeret, but in our colder climates it is clearly for a *mitzvah* so there is no differentiation, so the divergent customs have validity after all.

Gemara: Eating a meal (“Leishev”) – eat without beracha

Tosafot: Extension to *lulav* (strict – obviously for *mitzvah*, *muktzeh*)

Mordechai: Extension to sleeping (strict – no “Leishev” available to differentiate)

MB: Extension to sleeping (lenient – disagrees with Mordechai)

– Extension from sleeping to fruit or other non-Leishev foods (lenient, then strict – quotes competing sources in Sha’ar HaTziun)

AHS: Extension to eating full meal in bad weather (lenient – based on Tosafot)

הַלְבּוֹת לְוָלְבּ סִימָן תְּרִסָּה

תקכ

(ו) מִפְנֵי שֶׁהוּא סְפָק שְׁבִיעִי, (ז) וְאֵין מִבְרְכִין עַל יִשְׁיבָתָה, וּמִלְבָדָיו

בָּאָר הַיְטָב

ליצאת אחר הסעודה שחרית, מבריל'ל ולבריש. ויש שאין יושבין בה בלבד ובירום יושבים בה, ואין מנגה, וזה וכתוב במ"א: ובמדינתנו יש קצת אנשים שיטובים בה, שראו בחרול, בכרי שלא לזלול בירוט שני צרכין לישב עם כל אכל כל אכילה של אותו היום בפסקה וכל הפסיקים דא"ר סעודה בין-הشمשות צריכה לאכל בה, רק אם לא היה לה כליל שמיין) וכן יטעם קצת חוץ לפסקה והכל באנעא, ע"ש: (ז) וְאֵין מִבְרְכִין. עבה"ט. וען לעיל סיקון רם דיליל ש"ע אסור להנומונים לאכל רק חצי סעודה בפסקה כדי שיתפללו על הגשם ונהר שיטוב קצת מה שיטובין ראם הוא שבת צריך לאכל סעודה שלישית בפסקה, וכ"כ הפה"ח בשם המרדי וכי מנגה חותיקין, מ"א: (ז) וְאֵין

שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

שאן ראייה מהש"ס, אך מבריל'ל כ"כ, ור"מ כתוב שפכן נוהגים, ואחר שבב דהאגודה חולק וכן דעת הב"י, ע"ש. וען בר"י דשלוחי א"ר שפטם לבן עצם שאין עושים מזורה, ויישן בעהיב ריאמרו בנים לבן עצם שאין עושים מזורה, וא"ר באתרא דנהוג לישן גם בביה שבת לו איזה אמתלא (ר"ל אם הוא באתרא דנהוג לישן גם בלילה שמיין) וכן יטעם קצת חוץ לפסקה והכל באנעא, ע"ש: (ז) וְאֵין מִבְרְכִין. עבה"ט. וען לעיל סיקון רם דיליל ש"ע אסור להנומונים לאכל רק חצי סעודה בפסקה כדי שיתפללו על הגשם ונהר שיטוב קצת מה שיטובין ראם הוא שבת צריך לאכל סעודה שלישית בפסקה, וכ"כ הפה"ח בשם המרדי וכי מנגה חותיקין, מ"א: (ז) וְאֵין

מְשֻׁנָּה בְּרוּרָה

הפסיקים שיטובין דאין ישנים בפסקה בשמיין עצרת, (ח) יש אומרים דהיא הדין דין אין אוכל איז פרות והוא הדין פת פחות מקביצה בפסקה כללו של דבר, כל דבר שאין צרכין לברך על ברכות לישב בפסקה בשאר ימי סוכה, אין אוכל בפסקה בשמיין-עצרת, (ט) ויש מקளין בז. וכן מסתברא, דבأكلת פרות וכחאי גונא וברום שאין חיבים מצד הדין (י) יכול לעשות בשמיין עצרת כמה שירצה, בביה או בפסקה: (ז) וְאֵין

שְׁעָרֵי חֲצִינָה

בפסקה: (ו) מִפְנֵי שֶׁהוּא סְפָק שְׁבִיעִי. ומטעם זה (ז) הרבה אחרונים מצדדין לצריך גס-בן לישן בפסקה, וכן הוא גס-בן דעת הגר"א. (ט) ויש מאחרונים שיטובין שאין כדי לישן בפסקה בשמיין-עצרת, לא ביום ולא בלילה, רעושה אותו בחל, (ז) דבשלמא גבי אכילה לא מטבר, שכן דרכו בני-אדם לפעמים לישב בצל סוכה אפלו שלא לשם מזורה, (ז) מה שאין כן בשנה. ומנגג העולם להקל בשנה. ודע, לדעת

(ז) אף דהמרדי הביא בשם רabi'eh שאין לישן אף בשמיין בפסקה שלא יהא נראה כמוסיף לא קרי לצליל עלא. וזה אזכיר בראש-השנה ב"ח הווילא בזאת לטענה מזורה ובענין

ערוך הלכות לולב סימן תרמ"ז תרמ"ח

השלוחן ע"ה 149

מיוחדת ותויראה בפי' יוכה מתרון מה שקדם להמנ"ח נסכך
מדרכי מקרי ל' ע"ט ומ"ט להמוריין חסר להספּת הפט"ת מכאן
לוייט מפוסּ בסכ"ה ע"ט י"ל דlus מודה בס' לוות פטוקס כתורה
סוי ללימודו לפרטו ולמ' מקרי בסכ"ה :

תרמ"ח [תפלת שם"ע וישיבת סוכה בח"ל בשם"ע וכו' ז' סעיפים]:

ג' ופרטם זה נהנו לעאת מיר מהסוכה אחר סעודת
שחריר ופס' ויש שכילה אין יושבין ובוים יושבין
(פס' ואין זה מנהג פוטו ויש שעישין קידוש וטועמן
בסוכה והולבן לבית לאכול והנה על כל אלה
הרבאים כבר צוחו כמה נדולים דין לעשה בן דבין
רבגט' נספהה הלהנה שושבין בשם"ע בסוכה א'ב'
צ'ריבין לישב כל הלילה וכל היום ונם צ'ריבין פישן
בסוכה ובכ' שום הבדל מכל החן :

ד' האמן לעניד יש טעם בעיקר במנגן של ישראל
וכל הרבאים אמרת רק שצורך ביאור דתנה אמרת
שבנמ' נספהה הלהנה דטיבת יתבנן אבל רבותינו
בעלי התום' כתבו שם וויל' מיטב' יתבנן בלווב' לא
רצוי לתקן שיטלו הלווב' מפני הספק לפי שהוא יו"ט
ומיקצה פטטלול וטינכרא פטיליתיה שנוגן בו מנהג
חול אבל סוכה פעתים שסוכתו עריבה עליוائق בה
אפי' ביו"ט עכ"ל ובכ' הטור וויל' ולא שיק' בישיבתו
בזה קומר הייך נעשו חול שכך דרך לפעתים לישב
בצל סוכה אפי'ו שילא לשם מצות סוכה עכ' הדרי
מפורש דעתך ההתור הוא טפנ' שאינו ניכר שישוב
בזה לשם מצה אбел אם היה ניכר שעשו ר' ק' לשם
מצואה לא היה ניכן לישב בה :

ה' ולפ' א'ש הכל דודrai במדיניות החמים כמו
בככל ובמדיניות המערביות והדרומיות דבכובות
האור ממון וטוב ווראי דחיבים לאוכל ולישון
בשם' ע' כמו בכל החן אבל במדיניות הצפוניות
כשלאנו דע' הרוב הומן הוא קר אך אם אנו נפטרו
עצמנו בכל חן הסוכות מטעם קריות בטלת מתנה
מצות סוכה ובכ' אנו צריכים לישב ולישון בכל
חן הסוכות ובאמת משינה רוכם פוטרים עצם מטעם
זה כמ"ש בס' תרל"ט מיהו בשם"ע שצוו הגטט
עלינו לישב בה ובאופן שלא יהא ניכר שהוא לשם
מצואה והוא דבר שא'א כטעת במדיניות שלנו ולמן
חליה לנו לבטל התקנת חכמים אבל ט' בהכרה
לעתות איזה היבר שהוא שלא לשם מצואה והיו'ש

רמי

הפטוכה ביום משים ראי'א בללה אבל להעמן
ההעריבן אסור עד הלילה והוא כשההורדה הוי דבר
נפ' ובהערכה דבר בפי' אבל אם בעת ההורדה
פרטין על מוקטן היה לו בה דאן בו עשויה

ל' ליל שטני מתפללו נ' ראשונות ונ' אחרונות
וקירושת היום באמצע וכתבו הטור והש"ע לומר
ותהן לנו וכ'ו את יום השטני חן העצרת הוה ורבינו
תרטיא כתוב ואנו נהנים שאן אמרים חן בשטני
ולא מצינו בשם' מקום שנקרא חן אלא אמרים יומם
שטני עצרת הוה עכ' ו'יא שצורך לומר את יום
שטני עצרת החג הוה ור' ל' ו'ו' וכן מנהג העולם
ונך נופס בסידורים והטעם דתחן קאי אסוכות דהו
עצרת טהן הסוכות אבל הרבה הרבה מנדרי ישראל הסכימו
והטור והש"ע לומר את יום השטני חן העצרת הוה
ויש ראיות רבות דמקרי חן ובתוורה הוא טפל לחן
הסוכות אבל הוא רג' בפי' ואקררי חן וכן הוא
נסודר רב עטרם גאנן וויל' רליה לאו ממן' סופרים פ'יט
ז'וואר ס' על צביעו כל פטח סולומ' נז'ס צביעי קטורת קאה
וון מכיר נ' חן לפי צלמי חן כפ' עכ' ומילוי דטמ' ע'
ויל' רג' נפ' עקררי חן וויל' דלקן לאו נגינק צביעו כל פטח
נאמ' מ' רליה גולדס ס' וויל' ק' קדריס דעניש' כל פטח
ול' עקררי חן וויל' רג' נפ' עלו'ו למוריס א' קמאות קאה ק'ו
טמ' ע' זא'ו רג' נפ' עכ' עלי' חן ודוו'יך וויל' רה' מג
טנולות נעד' דל'ו' לחור ולהתפלל ע' סופה ל'ע וכט' ז'ו'

ס' ר'ן :

ב' בחל אוכלום בשם"ע בסוכה בלילה ובוים מפני
שהוא ספק שביעי ואין מברכין על ישיבה
ומקרשין ואמרם ומ' ר' רג' בפי' והנה כך
אפשא הלהנה בנט' נמ' דבשטני מיתב' יתבנן
נומי לא מברכין ומ' ר' ראי' בוה בפסקים מהנחים
שניט' המררכי בשם' הראייה כתוב דאסור לישב
בשטי' בסוכה מושם ברכ' הוסיף דבשלטת באכילה יש
ויל' מה שאינו מברך אבל בשינה לבא היכר ו'ג'ו'
אע' וכל הוסיף נט' ר' ראי' כט' בפי' תרמ' ז' דבל
ז'ס' שיא בומנו בעי בונה ט' ט' מיחוי כל תיסיף
עד שדר' באמת יושב לשם מצואה מפני הספק וט' ט'
ויל' צ'ר' צ'ר' בקיין בקיין בקיין החדר' ויתבואר
זה בסעיף ה' בפס' :

ערוך

הלכות לולב סימן ח

רמי שישן בסוכה כל ימי החג לא יישן בשט"ע וכי
 שאינו ישן בסוכה דהשתא לא הווי זה היכר בהברחה
 לעשות איזה היכר אחר והיינו או שלא לאכול
 בלילה או לאכול מזקה סעודה ביום חמץ בסוכה אך
 שני הרכבים האלה פנומים הם לכך היכר הטוב
 הוא לצאת מיד לאחר הסעודה של שחרית מן
 הסוכה להראות שאין אנו עושים זה לשם מצוה ובזה
 כל דברי המנהגים קיימים (כנלע"ד) :

ר אין לאכול בשט"ע סעודת הערב עד הלילהadam
 יאכלנה קודם הלילה ולאחר תפלה ערבית ואין
 יכול לברך ליאור רחורה חמץ ואברהם עשו סע